

Claudia DRĂGHICI

Colecția STUDIA DOCTORALIA

Directorul colecției

IPS Prof.univ.dr. Irineu Ion POPA

Director al CSUD - IOSUD

Universitatea din Craiova

COMITETUL ȘTIINȚIFIC

Prof.univ.dr. Bădică Costin, Școala doctorală „Constantin Belea” a Facultății de Automatică Calculatoare și Electronică

Prof.univ.dr. Burlea Șchipoiu Adriana, Școala doctorală de Științe Economice

Prof.univ.dr. Cosmulescu Sina Niculina, Școala doctorală de Ingineria resurselor animale și vegetale

Prof.univ.dr. Damean Sorin Liviu, Școala doctorală de Științe sociale și umaniste

Prof.univ.dr. Dumitru Nicolae, Școala doctorală ”Academician Radu Voinea” a Facultății de Mecanică

Prof.univ.dr. Enache Sorin, Școala doctorală de Inginerie electrică și energetică

Prof.univ.dr. Gautier Laurent, Université de Bourgogne, Dijon, Franța

Lector univ.dr. Matei Andaluza Cristina, Școala doctorală de Științe

Prof.univ.dr. Matei Gheorghe, Școala doctorală de Științe Economice

Prof.univ.dr. Mazilu Mirela Elena, Școala doctorală de Științe

Prof.univ.dr. Micu Sorin, Școala doctorală de Științe

Prof.univ.dr. Mitrea Ion, Școala doctorală de Ingineria resurselor animale și vegetale

Prof.univ.dr. Ocoleanu Ticu Nelu, Școala doctorală de teologie ortodoxă

„Sfântul Nicodim”

Prof.univ.dr. Otovescu Dumitru, Școala doctorală de Științe sociale și umaniste

Prof.univ.dr. Olteanu Gabriel, Școala doctorală a Facultății de Drept

Prof.univ.dr. Panea Nicu, Școala doctorală „Alexandru Piru” a Facultății de Litere

Prof.univ.dr. Petre Nicolae, Școala doctorală de Inginerie electrică și energetică

Prof.univ.dr. Răducanu Ruxandra, Școala doctorală a Facultății de Drept

Prof.univ.dr. Selișteanu Dan, Școala doctorală „Constantin Belea” a Facultății de Automatică Calculatoare și Electronică

Prof.univ.dr. Spulbăr Cristi Marcel, Școala doctorală de Științe Economice

Conf.univ.dr. Stan Răzvan, Școala doctorală de Teologie ortodoxă „Sfântul Nicodim”

Prof.univ.dr. Tarniță Daniela, Școala doctorală ”Academician Radu Voinea” a Facultății de Mecanică

Prof.univ.dr. Teodorescu Cristiana-Nicola, Școala doctorală „Alexandru Piru” a Facultății de Litere

Claudia DRĂGHICI

**PROBLEME DE FORMARE
A CUVINTELOR ÎN POEZIA
ROMÂNĂ A SECOLULUI AL XX-LEA**

Editura UNIVERSITARIA

Craiova, 2024

Referenți științifici:

Prof.univ.dr. Cecilia Mihaela Popescu

Conf.univ.dr. Melitta Szathmary

Copyright © 2024 Editura Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DRĂGHICI, CLAUDIA

Probleme de formare a cuvintelor în poezia română a secolului al XX-lea / Claudia Drăghici. - Craiova : Universitaria, 2024

ISBN 978-606-14-2083-4

811.135.1

821.135.1.09

© 2024 by Editura Universitaria

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețelele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

INTRODUCERE

Interesul și importanța analizei creațiilor poetice pentru evoluția limbii române literare rezidă în faptul că limba română și-a dovedit capacitatea de a forma cuvinte noi și în limbajul poetic, nu numai în limbajul uzual, influențând dezvoltarea modernă a lexicului românesc, așa cum își propune lucrarea *Probleme de formare a cuvintelor în poezia română a secolului al XX-lea*.

Discursul poetic al secolului al XX-lea și-a îmbogățit fondul liric cu creații deosebite ce țin de compartimentul de formare a cuvintelor. Înnoirile formale impun mutații neașteptate la nivel semantic și oferă contradicții conștiente ale gândirii prin libertățile creatoare ale poetului. Astfel, tehnicile actului poetic evoluează în mod firesc, iar posibilitățile sunt nelimitate.

Poetul recurge la limba comună în exprimarea idealului poetic și tot el discerne, prin mijloace lingvistice, elementele individuale care apar în creația sa și pe care le investește cu funcția emoțional-estetică. Altfel spus, în „limba” poeziei ceea ce este individual din punct de vedere lingvistic, în sensul creațiilor poetice noi, este foarte important din punct de vedere expresiv, ca făcând parte din fondul artistic al limbii române literare. Faptele lingvistice, „abaterile” poetice se descriu și se disting într-un proces de susținere a imaginii artistice. Limba operei poetice devine artă și expresivitate ce rezultă din „modificările” pe care poetul le face asupra cuvintelor, care apelează la diferite procedee și fenomene lingvistice de formare a creațiilor noi poetice. Fiecare poet contribuie, prin creații lexicale noi, la cultivarea limbii române literare, la îmbogățirea vocabularului poetic prin forme infinite.

Inovația lexicală din opera poetică permite prelucrarea artistică a valorilor tuturor cuvintelor din limbă, ducând la crearea unui lexic nou. Astfel, limba română literară câștigă creații noi prin descoperirea unor forme și nuanțe spectaculoase, potențând formele și sensurile fixe.

Inspirația și cunoașterea profundă a limbii a determinat selecția mijloacelor de formare a cuvintelor și perfecționarea lor continuă, „limba” poeziei fiind o perpetuă colaborare între cititor și creator, deoarece „în limbajul poetic sunt posibile structuri lingvistice care fac dificilă înțelegerea la receptor”¹.

¹ Diaconescu, Paula (1970), „Informația semantică și stilistică a unui text”, în *Sistemele limbii* (red. Ion Coteanu, Lucia Wald), București, Editura Academiei, p. 70.

Materialul lingvistic analizat a fost învestit cu o funcție artistică, mesajul semantic fiind uneori incompatibil cu înțelegerea obișnuită, datorită expresivității și autonomiei limbajului poetic. „Segmentarea” cuvântului conduce la o nouă aventură a procesului de creație și presupune „mutații” ale cuvântului care pot genera creații noi.

Schimbarea permanentă a diferitelor forme de expresie creează un demers nou, inovativ, prin diferite metamorfoze ale cuvântului, ipostazele verbale fiind nenumărate, iar materialul poetic rezultat, impresionant.

Formațiile poetice sunt create cu intenții expresive în serii „derivate” având o bază comună, procedeul fiind caracteristic stilului artistic. Productivitatea anumitor afixe în creațiile poetice (ocasionale) este diferită față de formațiile stabile, deoarece țin de spontaneitatea, flexibilitatea și de starea creativă a poetului.

Astfel, limba română literară își lărgeste expresia „artistică” prin adăugarea unor construcții poetice formate cu mecanisme lingvistice, unele tradiționale, altele inovatoare, inedite.

Idealul artistic actual are ca obiectiv interdisciplinaritatea domeniilor. De exemplu, domeniul lingvistic cu cel literar concură la realizarea procesului de comunicare literară, formarea cuvintelor fiind unul dintre diversele procedee de exprimare artistică prin intermediul limbii.

Lucrările existente în lingvistica românească analizează tema lucrării noastre din perspective diferite asupra domeniului formării cuvintelor, deoarece se observă o *componentă translingvistică* tot mai prezentă în studiile actuale de specialitate.

În demersul acestei cercetări, am încercat să aprofundăm diferite perspective de abordare a cuvintelor nou formate în poezia română a secolului al XX-lea. Astfel, lucrarea urmărește un demers analitic și descriptiv asupra formării cuvintelor, care este analizat din două *perspective*. 1. O perspectivă teoretică în care este descris și analizat pe scurt modul de construire a formațiilor identificate în poezia română a secolului al XX-lea, având caracter general, orientativ; 2. O perspectivă practică care constituie partea cea mai consistentă a lucrării. Aplicabilitatea studiului poate fi demonstrată prin analiză lingvistică, aici a formării cuvintelor în poezia română a secolului al XX-lea, sau ca licență poetică, artificiu literar. De asemenea, inventarul de

cuvinte care se regăsește în poezie poate fi interpretat contextual, din punct de vedere al limbajului poetic.

Lucrarea prezintă mai multe *direcții*. 1. O direcție care se află la începutul fiecărui capitol și constituie partea teoretică, fiind prezentată din perspectiva teoriilor clasice și moderne în încercarea de a găsi o modalitate mai bună de definire a unor concepte legate de problema analizată.

2. O altă direcție vizează aplicarea practică prin exemplificare pe corpusul ales, poezia română a secolului al XX-lea, și constituie creații poetice spectaculoase sau care se află în contexte inedite. Aceste inovații lexicale sunt formate prin diferite procedee și fenomene lingvistice ale limbii române, constituind elementul de originalitate al cercetării noastre realizate pe un corpus extins.

3. O altă direcție de cercetare urmărește raportul *limbă - limbaj poetic - limbă literară* și oferă o evoluție a limbii române literare spre un limbaj poetic inovativ din perspective multiple, ca experiment literar și inovație grafică și lingvistică.

Demersul teoretic inițial distinge variantele lingvistice din perspectivă diacronică și sincronică care va conduce la un demers complex de identificare a unor formații poetice originale și inedite, chiar și pentru opera poetică. Astfel, lucrarea abordează o temă de actualitate, a transdisciplinarității, a interferării domeniilor limbii din perspective diferite.

Lucrarea are un caracter analitic și reprezintă o cercetare translingvistică care se fundamentează pe lucrări și studii academice, individuale sau colective în domeniul lingvistic, dar și în alte domenii complementare celui de formare a cuvintelor: stilistică, poetică, analiză literară.

Ținând seama de caracterul mixt, descriptiv și istoric al analizei din lucrare, putem prezenta punctul de vedere predominant, care este cel sincron. Din această perspectivă, vom prezenta cum se formează creațiile poetice noi, fără a neglija formațiile obișnuite, descrierea noastră legându-se aici de diacronie.

Lucrarea cuprinde creații poetice care au o formă internă, chiar dacă au fost create sau nu în limba română. De asemenea, lucrarea se remarcă prin prezentarea procedeelelor care au stat la baza formării cuvintelor identificate în poezia română a secolului al XX-lea, fiind interesantă prin explicarea atât a celor formate „corect”, cât și a celor create „incorect”.

Considerăm că lucrarea se distinge și prin dimensiunea amplă a corpusului, precum și prin alcătuirea monografiilor afixelor frecvente identificate.

Pentru a atinge obiectivele propuse, cercetarea noastră a analizat un *corpus amplu* – poezia română – întins pe o sută de ani. Totuși, trebuie să facem o precizare, formațiile poetice discutate au fost selectate în funcție de ineditul procedeeleor și al fenomenelor lingvistice care au ajutat la formarea acestora și al sensului deosebit rezultat.

Corpusul care stă la baza lucrării este reprezentat de poezia română a secolului al XX-lea asupra căreia am analizat comparativ frecvența formațiilor poetice din prima jumătate a secolului XX cu cea din a doua jumătate a secolului XX, orientându-ne după câteva istorii consacrate ale literaturii române, pentru selectarea criteriului valorii literare, precum cele ale lui Marin Mincu (2007)², Nicolae Manolescu (2008)³, Eugen Negrici (2002-2003)⁴, Marian Popa (2001)⁵, Mircea Scarlat (1982-1990)⁶, Alex Ștefănescu (2005)⁷, consultând 125 de volume de poezii și antologii⁸ și peste 1400 de poezii.

Trebuie menționat faptul că sistemul de citare al corpusului se referă la autor, titlul poeziei, ediția volumului de poezii / antologiei din care face parte textul poetic, și nu face trimitere la pagina din volum.

Prin urmare, teza reprezintă o conlucrare între diferite compartimente / domenii de studiere a limbii care merită să fie aprofundată conceptual și aplicativ, putând fi considerată o cercetare inovatoare, în continuă transformare, având un caracter flexibil și deschis.

² Mincu, Marin (2007), *O panoramă critică a poeziei românești din secolul al XX-lea*, Constanța, Editura Pontica.

³ Manolescu, Nicolae (2008), *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*, Editura Paralela 45, Pitești.

⁴ Negrici, Eugen (2002-2003), *Literatura română sub comunism*, vol. I- II, București, Editura Fundației Pro.

⁵ Popa, Marian (2001), *Istoria literaturii române de azi pe mâine: 1944-1989*, vol. I -II, București, Editura Semne.

⁶ Scarlat, Mircea (1982-1990), *Istoria poeziei românești*, vol. I-IV, București, Editura Minerva.

⁷ Ștefănescu, Alex (2005), *Istoria literaturii române contemporane 1941-2000*, București, Editura Mașina de scris.

⁸ Ivănescu, Mircea (2014), *Versuri*, București Editura Humanitas.

Arghezi, Tudor (1980), *Versuri*, București, Editura Minerva.

Cassian, Nina (1993), *Cearța cu haosul*, București, Editura Minerva.

Naum, Gellu (2004), *Despre identic și felurit* (Antologie), Iași, Editura Polirom.

Stănescu, Nichita (2005), *Opera Magna*, Vol. I și II, București, Editura Semne ș. a.

CAPITOLUL I

POEZIA ROMÂNĂ MODERNĂ ÎN SECOLUL AL XX-LEA

1.1. Limba literară în poezia română a secolul al XX-lea

1.1.1. Stiluri artistice. Cultivarea limbii române literare

Stilul artistic a fost supus multor influențe în decursul secolului al XX-lea prin adoptarea în limbaj a unor termeni științifici. Se observă o tendință de preluare în literatura beletristică a unor termeni din domenii diferite care aparent nu au legătură cu limbajul estetic: *polarizare*, *valență* etc.⁹

Începutul secolului stă sub semnul amestecului de procedee romantice și clasice (Octavian Goga, Ion Pillat, Alexandru A. Philippide), dar și a pătrunderii regionalismelor (Lucian Blaga, Octavian Goga) și mai ales a neologismelor (simboliștii și avangardiștii).

În cea de a doua jumătate a secolului al XX-lea, stilul artistic s-a îmbogățit cu termeni colocviali și argotici, pe lângă cei neologici care au fost păstrați (Gellu Naum, M. Ivănescu, Caius Dobrescu), alături de cei științifici (Nichita Stănescu, Ștefan Aug. Doinaș), livrești (Ana Blandiana, Leonid Dimov, Mircea Cărtărescu) etc.

Libertatea de construcție a unei sintaxe proprii începută de avangardiști a fost continuată în a doua jumătate a secolului al XX-lea prin dislocări și complicarea expresiei.

Se cuvine să reținem una dintre teoriile lui G. Ibrăileanu¹⁰ în privința progresului limbii române literare și anume că rolul cel mai important revine scriitorilor care pot îndruma prin scrierile lor atât gustul estetic, cât și normele limbii pentru o unitate lingvistică dorită mai ales după 1918.

Această teorie a fost întărită de Jacques Byck¹¹ care recunoștea contribuția scriitorilor la istoria limbii române literare prin „lupta dintre vechi

⁹ Bulgăr, Gheorghe (1971), *Studii de stilistică și limbă literară*, București, EDP.

¹⁰ Zugun, Petru (1977), *Unitate și varietate în evoluția limbii române literare*, Iași, Editura Junimea.

¹¹ Byck, Jacques (1967), „Despre limba noastră literară” I și II, în *Studii și articole*, București, Editura Științifică, pp. 257-268.

și nou, dintre regional și literar”¹² susținând că stilul scriitorilor se recunoaște în domeniul vocabularului și al sintaxei, și rar în al foneticii și al morfologiei.

Problemele limbii române literare s-au regăsit în numeroase reviste care reprezentau orientări literare, scriitorii având o influență deosebită în progresul și cultivarea limbii. Revista „Sămănătorul” era orientată spre promovarea surselor rurale, tradiționale și respectarea graiului specific regiunii, în timp ce, la polul opus, revista „Viața nouă” promova curentele noi occidentale. Cea mai importantă influență a avut-o revista „Viața românească” care, pe lângă promovarea „specificului național”, a căutat să creeze o limbă literară modernă.

Numeroși scriitori¹³ au contribuit la evoluția limbii române literare prin abordarea unor probleme controversate și orientarea gustului estetic. Se cuvine să amintim câțiva dintre aceștia, ale căror opinii au devenit un etalon pentru cultura noastră.

Concepția lui G. Ibrăileanu cu privire la limba literară are în vedere formarea acesteia din toate graiurile românești. Legătura dintre românii din toate provinciile va duce la crearea unei limbi „nuanțate” prin împrumuturi reciproce. În privința neologismelor, G. Ibrăileanu are încredere în alegerea formei de către scriitori, acolo unde există mai multe variante sau acolo unde limba nu poate exprima anumite noțiuni abstracte.

O idee importantă ni se pare a fi cea a lui Ovid Densusianu cu privire la legătura strânsă dintre „fenomenele lingvistice și cele literare” și vizează reciprocitatea cunoașterii particularităților domeniilor care se întrepătrund și se influențează.

Duiliu Zamfirescu lămurește cititorii cu privire la problemele de limbă pe care acestea trebuie să le îndeplinească: „să fie limbă vie” (adică să fie vorbită, chiar dacă neînțeleasă de către toți vorbitorii din cauza domeniilor de specialitate diferite); „să fie mlădioasă și elegantă” știut fiind faptul că oamenii vorbesc mai frumos decât scriu și „să fie curată” adică fără excese de cuvinte vechi sau noi. O idee care astăzi este depășită se referă la amestecul unor termeni din alte domenii de specialitate (medicina, de exemplu) care nu

¹² Byck, Jacques (1967), *art. cit.*, p. 266.

¹³ Bulgăr, Gheorghe (1966), *Problemele limbii literare în concepția scriitorilor români*, București, EDP, pp. 186-280.

pot constitui o poezie „frumoasă”. Ulterior, teoria a fost contrazisă de versurile lui Nichita Stănescu, și nu numai: „Iubitul gândurilor mele / Eu satisfac gustul matală / Și port colanul de mărgele / Pe *glandele tiroidale*” (*Nu credeam*); „N-a făcut în urma lui curat / Daimonul plecând / m-a luat și m-a lăsat / pradă unui gând / care îmi întărâta / toată *creierimea* mea.” (Nichita Stănescu, *Glonțul și ingerul*) sau „Ochii mei nu mai plângeau cu lacrimi / ci cu ochi,—/ *orbitele* mele nășteau întruna ochi,—/ ca să mă liniștesc, de-aș putea să mă liniștesc” (Nichita Stănescu, *Nod 3*).

O opinie divergentă poate fi întâlnită la Calistrat Hogaș referitoare la folosirea „moldovenismelor” în lucrările scriitorilor din Moldova. Autorul nu este de acord că limba română literară este limba din Muntenia, ci că ea s-a format în zonele „locuite de români și e limba cărților bisericești”¹⁴. În ciuda acestei opinii putem spune că limba română literară cuprinde și muntenisme și moldovenisme care nu se regăsesc în cărțile bisericești.

Referitor la limba română, Nicolae Iorga atrăgea atenția asupra frumuseții și simplității graiului românesc vorbit de oamenii simpli, și nu de la biserică sau de la curte, care nu l-au schimbat prin influențe slave, grecești, latine sau italiene, considerând că termenii vechi trebuie să aibă privilegiul de a fi păstrați în limbă și apoi cei noi.

După perioada de unificare și normare a limbii române literare, scriitorii s-au aplecat asupra unor recomandări privind stilul literar. Un „sfat” a venit de la Ioan Al. Brătescu-Voinești care îndemna tinerii să folosească un stil clar „natural, nesilit, stilul vorbit”¹⁵ și să se ferească de stilul greoi, prolix. Liviu Rebreanu pledează în privința sincerității în descrierea unui personaj după „indivizi existenți”, preferând intenția în locul expresivității stilistice.

În privința cultivării limbii române literare, Ion Agârbiceanu propunea într-un studiu din 1960 o distincție a limbii în două direcții: „limba creațiilor artistice” folosită în literatură și „limba literară științifică” folosită în lucrările științifice, sugerând o apropiere cât mai mare între limba vorbită și cea scrisă. Astfel, scriitorul dădea soluții la câteva probleme ivite la începutul secolului al XX-lea: în locul împrumuturilor noi din alte limbi, să alegem cuvinte din limba

¹⁴ Bulgăr, Gheorghe (1966), *Problemele limbii literare în concepția scriitorilor români*, București, EDP, p. 198.

¹⁵ *Ibidem*, p. 202.

noastră dintre cele înțelese de toți românii, iar în cazuri extreme să împrumutăm din limbi înrudite cu limba română, păstrând formele gramaticale moștenite. În problema arhaismelor, Ion Agârbiceanu sugera înlocuirea acestora mai ales în limbajul științific care se prezenta extrem de inovator.

Mihail Sadoveanu sublinia rolul scriitorilor în cultivarea limbii literare într-un interviu din 1955. Scriitorii tineri trebuie să fie originali în scrierile lor, să aleagă cu măiestrie din sursa de bază a limbii, și anume poporul, pentru a spori expresivitatea artei literare, îndemnând totuși la cumpătare în folosirea excesivă a epitetului.

Limba operelor literare a fost analizată de Tudor Arghezi în paginile revistei „Luceafărul”¹⁶, scriitorul făcând referire la sursele bogate ale limbii și la „inovația poetică” prin adăugarea unor nuanțe la cuvintele vechi, dar și prin respingerea abuzului de neologisme în limbă, alături de metafore și epiteze sclipitoare: „Mi-a plăcut să răstorn rânduielele vechi ale cuvintelor de dragul unui nou contur stilistic pronunțat și chiar violent”.

Ideile literare privitoare la stil sunt generoase. Eugen Ionescu¹⁷ avertizează asupra pericolului uniformizării tehnicii literare dacă scriitorul se raportează doar la șabloanele școlare.

Camil Petrescu considera limba română varianta vorbită, și nu cea scrisă, pe care o definește ca „un fel de poză intelectuală de grade diferite”¹⁸. De aceea, limba literară trebuie căutată în limba actuală care poartă cu ea cuvinte din vechime, dar și cuvinte noi folosite din necesitate.

În *Trilogia valorilor* (1946)¹⁹, Lucian Blaga supune cuvintele din poezie unei analize în care trebuie să recunoaștem forma, substanța sonoră, articulare și ritm, limbajul poetic „fiind asociat cu o stare emotivă, revelatorie”.

Privitor la evoluția stilului, Eugen Lovinescu se referă în *Memorii*²⁰ la renunțarea limitelor exterioare impuse, lucrările evoluând de la propoziții

¹⁶ Arghezi, Tudor (1958), „Despre arta literară”, în revista *Luceafărul*, 1 decembrie 1958, pp. 10-11.

¹⁷ apud Bulgăr, Gheorghe (1966), *Problemele limbii literare în concepția scriitorilor români*, București, EDP, p. 237.

¹⁸ Bulgăr, Gheorghe (1966), *Problemele limbii literare în concepția scriitorilor români*, București, EDP, p. 239.

¹⁹ Blaga, Lucian (2019), *Trilogia valorilor*, București, Editura Humanitas.

²⁰ Lovinescu, Eugen (1976), „Idei referitoare al stilul literar” în *Memorii*, București, Editura Minerva.

modeste la propoziții *neprevăzute*, apoi la fraze cromatice în care neologismul nu mai pare ostentativ.

Pompiliu Constantinescu susține intrarea în limba literară a oricărui cuvânt cu condiția „să exprime o concepție despre lume și să cuprindă o autentică viață spirituală”²¹. Astfel, scriitorii creează noi limbi, proprii, originale, având „posibilități nelimitate”.

Tudor Vianu prezintă compoziția artei literare: „cuvintele, locuțiunile, expresiile, proverbele din sistemul fonetic, din formele și construcțiile limbii sale materne”²², scriitorul trebuind să folosească măcar o parte dintre ele.

O opinie asemănătoare are și Al. Philippide care este de părere că: „Limba literară în românește se alcătuiește din cuvintele limbii comune”²³ îndemnând, de altfel, la măsură în folosirea neologismelor prin colaborarea pozițiilor extreme: eliminarea neologismelor sau excesul de neologisme.

O idee pertinentă ni se pare a fi cea formulată de Al. Graur care observă că anumite împrumuturi sunt la rândul lor împrumutate dintr-o altă limbă, pe de o parte datorită nivelului de interes asupra aceluiași noțiunii, pe de altă parte datorită mijloacelor „de comunicare perfecționate”²⁴.

1.1.2. Lexicul poeziei române în secolul al XX-lea²⁵

Referindu-ne la limba română artistică în poezia română a secolului al XX-lea, observăm o mai mare mobilitate a variantelor inovatoare, deoarece modalitățile de expresie sunt particulare și deci, originale. Astfel, la începutul secolului constatăm o direcție tradiționalistă în care lexicul este format din cuvinte regionale și bisericești (Octavian Goga, Aron Cotruș, Nichifor Crainic, Radu Gyr) care se îmbină cu elemente clasice moderne impuse de poezia lui Ion Pillat, Vasile Voiculescu sau Al. Philippide.

²¹ Constantinescu, Pompiliu (1965), „Cultura limbii” în revista *Luceafărul*, nr. 21, 1965, p. 3.

²² Vianu, Tudor (1955), *Probleme de stil și artă literară*, București, ESPLA, pp. 234-236.

²³ Philippide, Al. (1954), „Despre stricarea limbii”, în *Contemporanul*, 16 aprilie 1954.

²⁴ Graur, Al. (1974), „Se împrumută cuvinte împrumutate” în *Probleme de lingvistică generală*, Vol. VI, Editura Academiei, p. 97.

²⁵ Drăghici Claudia (2022), „Aspecte generale ale lexicului poeziei române în secolul al XX-lea” în *Studii și cercetări de onomastică și lexicologie* (SCOL), Anul XIV, Nr. 1-2 / 2022, Editura Sitech, Craiova, în curs de publicare.